

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/188/2019
Identifikačné číslo spisu:	7011899995
Dátum vydania rozhodnutia:	10.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7011899995.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Bytového podniku mesta Košice, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Južné nábrežie č. 13, IČO: 44 518 684, 2/ Mesta Košice, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP č. 48/A, IČO: 00 691 135, proti žalovaným 1/ M. a 2/ E. bývajúcim v C., zastúpeným Mgr. Jaroslavom Martiňukom, advokátom so sídlom v Košiciach, Branisková č. 7, o vzájomnej žalobe žalovaných 1/ a 2/ o zaplatenie 400 920 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 13 C 207/2003, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. februára 2018 sp. zn. 3 Co 9/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa v konaní domáhali vypratania nebytových priestorov na prízemí obytného domu v C. na Q. ulici č. XX (ďalej len „sporný nebytový priestor“), žalovaní 1/ a 2/ sa vzájomnou žalobou domáhali, aby súd uložil žalobcom povinnosť zaplatiť im sumu 400 920 € predstavujúcu škodu (ušlý zisk žalovaných) spôsobenú žalobcami tým, že s nimi napriek predchádzajúcemu príslubu neuzavreli zmluvy o nájme sporného nebytového priestoru, kde chceli zriadiť prevádzku lekárne a predajňu zdravotníckych pomôcok. Ušlý zisk vyčíslili podľa predpokladaného mesačného zisku z prevádzky lekárne a predajne zdravotníckych pomôcok vo výške 10 280 €.

2. Okresný súd Košice I (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. septembra 2016 č. k. 13 C 207/2003-594 vzájomnú žalobu žalovaných 1/ a 2/ zamietol. Vykonaným dokazovaním zistil, že vlastníkom sporného nebytového priestoru je žalobca 2/, ktorý je aj spoluvlastníkom podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu na pozemku. Správcom nebytových priestorov je žalobca 1/, v právomoci ktorého je uzatvárať nájomné zmluvy. Súd prvej inštancie konštatoval, že v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri náhrade škody (aj v podobe ušlého zisku) z titulu všeobecnej zodpovednosti za škodu musia byť kumulatívne splnené zákonom stanovené predpoklady (a/ škoda, b/ protiprávne konanie, c/ zavinenie škodcu a d/ príčinná

súvislosť medzi škodou a konaním). Na podklade výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaní 1/ a 2/ ničím nedoložili vznik nimi tvrdenej škody. Nepreukázali ani, že žalobcovia porušili niektorú ich právnu povinnosť - žalovaní 1/ a 2/ predovšetkým neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali ich skutkové tvrdenie, že žalobcovia sa zmluvne zaviazali uzavrieť s nimi zmluvu o nájme sporných nebytových priestorov. Vzájomnú žalobu žalovaných 1/ a 2/ preto zamietol ako nedôvodnú.

3. Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 8. februára 2018 sp. zn. 3 Co 9/2017 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne a úplne zistil skutkový stav veci, ktorý aj náležite právne posúdil. K odvolacej námietke týkajúcej sa nevykonania dokazovania znaleckým posudkom za účelom zistenia výšky škody uviedol, že nariadiť toto dokazovanie nebolo potrebné, lebo nebola preukázaná existencia škody; nevykonanie tohto dokazovania nemalo preto vplyv na správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ žalovaní 1/ a 2/ tvrdili, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď nezohľadnil, že spor sa týka vzťahu medzi orgánom samosprávy a občanmi obce, odvolací súd uzavrel, že táto námietka nemá žiaden súvis s prejednávanou vecou. Poukázal na to, že v civilnom sporovom konaní súd prejednáva a rozhoduje spory, ktoré vyplývajú zo súkromnoprávných vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávať a nerozhodujú iné orgány (§ 3 CSP). Podobná právna úprava platila aj za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy (§ 7 Občianskeho súdneho poriadku). Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (ďalej „zákon č. 369/1990 Zb.“) je predpisom verejného práva, rovnako ako zákon č. 401/1990 Zb. o meste Košice (ďalej „zákon č. 401/1990 Zb.“). V danom spore žalovaní 1/ a 2/ požadovali náhradu škody, čo je inštitút súkromného práva. Dôvodom na zamietnutie ich vzájomnej žaloby bolo nepreukázanie predpokladov zodpovednosti za škodu (existencie škody, protiprávneho konania žalobcov a príčinnej súvislosti medzi konaním žalobcov a žalovanými tvrdenou škodou). Argumentácia žalovaných o porušení ustanovení týchto zákonov nemôže mať žiaden vplyv na posúdenie vzniku predpokladov občianskoprávnej zodpovednosti. Aj podľa názoru odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania nevyplývala existencia zákonnej alebo zmluvnej povinnosti žalobcov uzavrieť so žalovanými zmluvu o nájme sporného nebytového priestoru. Pokiaľ aj (prípadne) existoval ústny príslub na jej uzavretie, nie je relevantný a nezaväzuje vlastníka alebo prenajímateľa nehnuteľnosti, lebo podľa § 3 ods. 3 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov sa pre platnosť zmluvy o nájme nebytových priestorov vyžaduje písomná forma. Z týchto dôvodov odvolací súd vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP tvrdiac, že dovolacím súdom nebola dosiaľ riešená otázka, či porušenie povinností pri výkone samosprávy, ktoré vyplývajú zo zákonov č. 369/1990 Zb. a č. 401/1990 Zb. môže byť dôvodom vzniku občianskoprávnej zodpovednosti na náhradu škody.

4.1. Poukázali na to, že výsledkami vykonaného dokazovania boli preukázané ich rokovania s osobami konajúcimi za žalovaného 2/. Súd v danom spore nevychádzal z osobitostí tohto prípadu a vec posúdil bez prihliadnutia na skutočnosť, že ide o posúdenie vzťahov medzi orgánom samosprávy a občanmi obce. V súvislosti s tým uviedli, že podľa § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. je obec (mesto) samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Zdôraznili, že na území C. majú trvalý pobyt a sú teda osobami, ktoré združujú mesto C.. Mesto C., ako celok združujúci (okrem iných osôb) aj samotných žalovaných, teda nie je takým vlastníkom nehnuteľností [„ktorý (ako každý iný vlastník) má právo rozhodnúť, či a s kým uzavrie nájomnú zmluvu“], ako sa uvádza v bode 54. rozsudku. Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce prostredníctvom orgánov obce (§ 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb.). Obec vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce (§ 4 ods. 3 písm. a/ zákona č. 369/1990 Zb.). Podľa presvedčenia žalovaných 1/ a 2/ mali súdy vziať tieto ustanovenia na zreteľ pri rozhodovaní o ich nároku na náhradu škody. Súd oboch inštancií ale „úplne skresľujúco vyhodnotil fakt, že výkon jednotlivých úkonov, ktoré súviseli s daným prípadom ponechala obec správcovi nehnuteľností, ktorý nie vždy konal tak, ako to vyplývalo zo záverov vzájomných dohôd uzavretých medzi orgánmi samosprávy a žalovanými - obyvateľmi obce“.

4.2. Z týchto dôvodov navrhli napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie odvolaciemu

súdu.

5. Podľa názoru žalobcu 1/, ktorý sa vyjadril vo svojom stanovisku k dovolaniu, žalovaní 1/ a 2/ otázku, ktorú odvolací súd vyhodnotil ako irelevantnú, neopodstatnene považujú za dôvod zakladajúci prípustnosť ich dovolania. Navrhol dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné.

6. Žalobca 2/ navrhol dovolanie buď odmietnuť (ako procesne neprípustné), alebo zamietnuť (ako nedôvodné).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) je uvedené v nasledovných bodoch.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky).

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Relevanciu podľa tohto ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

10. V danom spore sa žalovaní domáhali náhrady škody, ktorá im údajne vznikla v dôsledku protiprávneho konania žalobcov 1/ a 2/.

11. Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti (§ 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá (§ 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

12. V zmysle § 420 Občianskeho zákonníka je vznik zodpovednosti za škodu podmienený kumulatívnym splnením viacerých predpokladov (a/ porušením právnej povinnosti, b/ zavinením, c/ vznikom škody, d/ príčinnou súvislosťou medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody).

13. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd uvádza, že vo všeobecnosti platí, že ak niektorý zákon podmieňuje vznik určitého nároku kumulatívnym splnením viacerých predpokladov, súd žalobe vyhovie iba vtedy, keď sú dané všetky zákonom stanovené predpoklady vzniku nároku, inak žalobu zamietne. Pokiaľ súd žalobe uplatňujúcej taký nárok vyhovie, pre úspech dovolania žalovaného stačí, ak v procesne prípustnom dovolaní dôvodne spochybni správnosť riešenia právnej otázky týkajúcej sa čo aj len jedného z viacerých predpokladov. Iná situácia ale nastáva, keď súd žalobu týkajúcu sa takého nároku zamietne. Žalobca vtedy ako dovolateľ dosiahne v dovolacom konaní úspech len ak opodstatnene spochybni správnosť riešenia buď tej jedinej právnej otázky, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, alebo súčasne všetkých tých otázok, na riešení ktorých spočívalo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

14. V danom prípade súdy na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že žalovaní

v spore neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali že im vznikla nimi uvádzaná majetková ujma. Súd prvej inštalácie, skutkové zistenia ktorého považoval za úplné a správne aj odvolací súd, vychádzal z toho, že medzi stranami sporu prebehli rokovania, v rámci ktorých žalobcovia podmieňovali uzavretie nájomných zmlúv tým, že žalovaní uhradia dlžné nájomné. Žalovaní pri týchto rokovaníach žiadali započítať ich dlh s ušlým ziskom, ktorý im údajne vznikol tým, že v spornom nebytovom priestore nemohli podnikat'. Podľa názoru súdov oboch inštalácií nebolo potrebné vykonať dokazovanie za účelom určenia výšky škody, existenciu ktorej žalovaní nepreukázali. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania zisťuje, či došlo k majetkovej ujme (škode) strany sporu, rieši skutkové otázky. Výsledkom tejto činnosti súdov sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdov. Hodnotiaci skutkový záver súdov, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nepredstavuje právne posúdenie. Tento skutkový záver súdov nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť - dovolací súd je totiž viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný (aj) skutkový stav zistený odvolacím súdom. Najvyšší súd preto v danom dovolacom konaní vychádzal zo skutkového zistenia odvolacieho súdov, že žalovaným nevznikla nimi tvrdená škoda.

15. I keď odvolací súd nezostal len pri uvedenom skutkovom závere (že žalovaní nepreukázali nimi tvrdenú škodu) a pristúpili aj k posudzovaniu splnenia ďalších predpokladov vzniku vzájomnou žalobou uplatneného nároku, nič to nemení na tom, že svoje rozhodnutie založil na tom, že už len samo nepreukázanie ušlého zisku žalobcami predstavuje dôvod na zamietnutie žaloby, lebo znamená absenciu jedného z viacerých predpokladov, ktoré musia byť spolu s ďalšími predpokladmi kumulatívne splnené, ak má vzniknúť nárok na náhradu škody v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka.

16. Žalovaní 1/ a 2/ vyvodzujú prípustnosť ich dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Nimi zadefinovaná právna otázka (či porušenie povinností pri výkone samosprávy, ktoré vyplývajú zo zákonov č. 369/1990 Zb. a č. 401/1990 Zb. môže byť dôvodom vzniku občianskoprávnej zodpovednosti na náhradu škody) by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP iba vtedy, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo ich vzájomnej žalobe vyhovieť. Žalovaní ale túto otázku nastolili v inej situácii, v ktorej zamietnutie ich vzájomnej žaloby opodstatňoval už len samotný skutkový záver súdov, že im nevznikla škoda, existenciu ktorej tvrdili, avšak nepreukázali. Predmetná „dovolacia“ otázka sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého predpokladu vzniku nároku žalovaných na náhradu škody, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto dovolateľmi nastolená otázka (navyše prehliadajúca podstatu toho, že pri rokovaníach o uzavretí nájomných zmlúv konal žalobca 2/ ako súkromnoprávny subjekt - vlastník majetku a žalobca 1/ ako správca jeho majetku) má v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

17. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že otázka nastolená žalovanými v dovolaní nemá v okolnostiach daného sporu (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP; v dôsledku čoho prípustnosť ich dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Procesne neprípustné dovolanie preto najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.